

Theologie, věda a mýtus

Henri Decleve

◆ bytový seminář, česky | francouzsky, vznik: 18. 5. 1987

◆ private seminar, Czech | French, origin: 18. 5. 1987

Theologie, věda a mýtus [1987]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: ...que aussi heureux après mon exposé que au début.

Jiný hlas: Pan profesor doufá, že budeme tak spokojeni i po skončení té přednášky, jako jsme byli na začátku.

Jiný hlas: *Alors j'ai donc pris comme thème théologie, science et mythe. Je voudrais commencer par expliquer dans quel sens j'entends ici science.*

D'une part, je fais référence à la naissance de la science dans le monde grec, en même temps que la philosophie et l'histoire pour constituer la polis grecque. C'est un thème que vous connaissez bien.

Jiný hlas: Toto téma chce probírat ze dvou stran. Ta jedna strana je zrození vědy z řeckého ducha spolu s historií a filosofií v souvislostech řecké polis, tedy v souvislostech, které známe.

Jiný hlas: *Le deuxième trait de la science sur lequel je voudrais insister, c'est la manière dont elle se constitue, et ma description s'inspire de quelque chose qui est accepté par des auteurs très différents, que ce soit Heidegger, que ce soit des gens comme Kuhn, que ce soit comme quelqu'un qui est quand même un très grand philosophe des sciences, Jean Ladrière, que je souhaiterais que vous invitiez un jour ici. Et voilà comment donc cette description procède. Au fond, la science commence par considérer un domaine généralement connu, elle y détermine un objet particulier, et à partir de une vue nouvelle sur cet objet, elle réorganise le domaine par une nouvelle hypothèse.*

Jiný hlas: Čili ta druhá stopa, kterou chce sledovat, je přijímána ve filosofii velice rozličně. Uváděl Heideggera, Kuhna a potom profesora Ladrière.

A ta věda je předváděna asi takto: vztahuje se k určité oblasti, která je obecně známá, v této oblasti si vymezí jakýsi předmět a pomocí poznávání toho předmětu správně reorganizuje nebo restrukturalizuje ta původně vymezená oblast.

Jiný hlas: *Ce qu'il faut bien remarquer, c'est le lien particulier que cette nouvelle détermination d'un objet garde avec l'expérience habituelle.*

Jiný hlas: Čili to pouto, které chce sledovat, je vztah mezi předmětem a jeho vazbou k té původní obyčejné *expérience habituelle*, obyčejné zkušenosti o té věci.

Jiný hlas: *Pensez par exemple à une pensée comme celle de Whitehead, qui disait: les processus de la science sont en fait ceux du sens commun.*

Jiný hlas: Whitehead říká, že vědecké procesy jsou vlastně tytéž jako ty obyčejné, obecné.

Jiný hlas: *Maintenant, le rapport du sens commun à la science pose question parce que, d'abord, la science comme elle a commencé à naître chez les Grecs prend distance à l'égard du sens commun de cette manière-ci: l'expérience du sens commun n'est pas critique, elle n'essaie pas de se donner des justifications. Elle n'est pas examinée, disons.*

Jiný hlas: Ten vědecký postup se vyznačuje tím řeckým řazením, to znamená odmítnutím nebo distancí od běžné zkušenosti toho předmětu, která není oprávněná nebo není *justifiée*. Obyčejný způsob poznávání je nekritický. Vymezí se tedy vůči nekritičnosti tohoto.

Jiný hlas: *Tandis que justement, la science essaie de donner des propositions qu'elle énonce à propos d'un objet, une justification critique, dans la mesure du possible une justification telle que si on la nie, on la repose.*

Jiný hlas: To znamená, věda dává takové výpovědi, nějaké ty *presuppositions*, které se vztahují k tomu předmětu, o němž vypovídá, nějak oprávněně, jsou fundovány.

Jiný hlas: *Maintenant, la caractéristique de la science, c'est qu'elle n'essaie pas de justifier un mode d'exister, elle essaie de justifier un objet et sa manière de le constituer.*

Jiný hlas: Věda se nevztahuje k tomu předmětu, jak je, ale k jeho konstituci.

Hejdánek: To jest vztah k němu přes ten model, kterým vlastně ho rekonstituuje. Není to v té původní zkušenosti, nýbrž teprve přes ten model.

Jiný hlas: *C'est ce que dirait Heidegger, il dirait: la science continue à s'interroger sur l'être de l'étant, Dasein des Seienden, tandis que la philosophie, elle, pose la question de l'être comme tel.*

Jiný hlas: Podle Heideggerovy formulace věda se ptá po bytí jsoucím a filosofie se ptá po bytí jako takovém.

Jiný hlas: *Alors voilà donc pour la science, il faut ajouter ceci, c'est que bien qu'elle soit centrée sur les objets, soit dans le sens dit Objekten, les réalités elles-mêmes, soit dans le sens des Gegenständen, c'est-à-dire de ces réalités constituées pour le savant, plus elle avance, plus cette science modifie cependant notre existence, et même notre existence quotidienne.*

Jiný hlas: Věda, která konstituuje svůj vztah k objektům jako k tomu, co má před sebou jako k předmětům, to znamená k tomu, co je ten Gegenstand, co je konstituováno v tom vědeckém vztahu k objektu, ke skutečnosti, zároveň proměňuje existenci a dokonce i naši každodenní existenci, speciálně naši dnešní, to znamená existenciální souvislosti toho, co takto vyvstává, tedy ta vědecká předmětnost.

Jiný hlas: *Maintenant, cette attitude de la science pose à l'égard de la théologie et à l'égard du mythe un certain nombre de questions.*

Jiný hlas: Čili tento vědecký postoj, vůči tomuto vědeckému postoji – ne, v něm se kladou otázky vůči teologii a mýtu. Nebo jde o ten vztah mezi tímto postojem vědeckým vůči teologii a mýtu. Asi tak.

Jiný hlas: *Qui pose les questions ? Le fait que la science soit d'une part ce qu'elle est et qu'elle influence la vie quotidienne.*

Jiný hlas: To znamená ta skutečnost, že věda činí, co činí ve vztahu ke svým předmětům a zároveň, že ovlivňuje ten život každodenní, do něhož je zasazena, to na základě toho se kladou otázky o vztahu tohoto k teologii a k mýtu.

Jiný hlas: *Alors, à l'égard du mythe tout d'abord.*

Jiný hlas: Čili nejdřív ten vztah k mýtu.

Jiný hlas: *Donc, le mythe n'est pas à entendre simplement comme un récit particulier ou un ensemble de récits, il est à entendre comme un mode d'exister.*

Jiný hlas: Čili mýtus pro něho není pouze nějakým vyprávěním nebo kolekcí příběhů, nicméně je to spíš způsob existence.

Jiný hlas: *Alors, c'est un mode d'exister dans lequel est déjà posée réellement la question de l'authenticité ou de l'inauthenticité de la vie quotidienne.*

Jiný hlas: Způsob života, v němž už je položena otázka po autenticitě nebo neautenticitě toho každodenního života.

Jiný hlas: *Cependant, la manière de poser la question n'est pas critique.*

Jiný hlas: Ale způsob, jak je tato otázka položena, není kritický.

Jiný hlas: *Le mythe va situer l'authenticité dans le sens de la totalité d'une existence, mais d'une existence qui reçoit d'avance les réponses aux questions qu'elle peut poser de la part d'une puissance qui est capable de déterminer la totalité, c'est-à-dire de la divinité.*

Jiný hlas: Čili ta otázka je již položena v rámci totality existence, v níž už je předem odpovězeno. Můžu poprosit *répéter*? *La question est posée dans la totalité de vie ou...*

Jiný hlas: *Le mythe pose la question de la totalité de l'existence, oui, mais cette question trouve sa réponse dans une puissance supérieure, dans la divinité.*

Jiný hlas: Čili mýtus klade otázku po totalitě té existence, nicméně tato otázka nalézá svou odpověď ve vyšší mocnosti, v božstvu.

Jiný hlas: *Donc l'attitude de l'homme dans l'attitude mythique est d'acceptation.*

Jiný hlas: Postoj mýtického člověka je akceptace.

Jiný hlas: *Elle n'est cependant pas, il faut bien le remarquer, d'inauthenticité. Le mythe ouvre une voie à la liberté.*

Jiný hlas: Mýtus otevírá cestu k svobodě. A tento postoj nemá nic společného s neautenticitou, s neautenticitou. No.

Jiný hlas: *Maintenant, ce que le mythe rend impossible, justement, c'est le type de question qui est posé par la science et le type de question qui est posé par l'histoire et la politique.*

Jiný hlas: A mýtus zapovídá nebo znemožňuje klást takové otázky, které jsou kladeny vědou, které jsou kladeny v historii a v politických souvislostech.

Jiný hlas: *Dans cette perspective, on peut comprendre que le mythe est lié à une institution comme la fête.*

Jiný hlas: V tomto směru se dá pochopit, že mýtus je vázán k instituci slavnosti, k svátečnosti.

Jiný hlas: *Le mythe a déjà une certaine réponse aux problèmes de la mort, mais le mythe ne permet pas d'accepter une mutation dans un régime social autrement que justement par la mort du pouvoir précédent.*

Jiný hlas: Je tam vazba odpovědi na otázku smrti a mýtus není schopen pokrýt jinou změnu toho politického společenství, než je ta, která je dána tím, že držitel moci zemře a je vystřídán dalším.

Jiný hlas: *Pour citer un auteur que vous connaissez bien, dans le monde mythique, Pólemos patēr pantōn, donc la guerre est le père de toutes choses, est impossible, puisque dans le mythe, il n'y a pas de discussion ni d'opposition réelle. Il y a un oui à la totalité, à la physis par exemple, à la nature, mais la nature est déjà ouverte comme une possibilité de sens, mais de sens fermé.*

Jiný hlas: Čili v tom mýtickém světě není možné, že Pólemos je králem všeho, boj, protože ten hérakleitovský zlomek, protože ta příroda je jakási již otevřená, už předem hotová jakási struktura, která dává možnost pochopit nějaký smysl a ten smysl je uzavřen. A předtím taky řekl, že ten mýtus v sobě nemá rozpory nebo neumožňuje rozpory nebo diskuse.

Jiný hlas: *Maintenant, il faut faire une remarque concernant le mythe, le genre de vie mythique et le genre de vie philosophique.*

Jiný hlas: *Je pense que bien sûr le mythe ne permet pas de poser la question critique de la signification de l'action et de la vie libre.*

Jiný hlas: Čili on by chtěl rozlišit mýtický a filosofický způsob života. Ten mýtický způsob života neumožňuje kritickou otázku po možnosti akce, jednání a kritické existence.

Jiný hlas: *Maintenant, la difficulté me paraît être celle-ci, c'est que le mythe est quand même un accès à une forma d'authenticité.*

Jiný hlas: Ta obtíž je v tom, že mýtus je přece jenom přístupem k určité formě authenticity.

Jiný hlas: *De même que la philosophie vise une existence authentique. Mais par existence authentique, on peut entendre une existence où la liberté demeure la question première, l'horizon premier et le moteur premier.*

Jiný hlas: Stejně jako filosofie usiluje o autentickou existenci. Tou autentickou existencí lze rozumět existenci, kde svoboda zůstává první otázkou, prvním horizontem a prvním motorem.

Jiný hlas: *Oui, le mythe est un accès à une forme d'authenticité.*

Jiný hlas: Ano, mýtus skýtá možnost authenticity.

Jiný hlas: *Oui, c'est ça. Maintenant, la philosophie est aussi une recherche d'existence authentique.*

Jiný hlas: Čili filosofie je také tímto hledáním autentické existence.

Jiný hlas: *C'est ça. Alors, j'ajoute que l'existence authentique est celle où la liberté demeure la question première, l'horizon premier et le moteur premier. Voilà.*

Jiný hlas: Kde svoboda zůstává první otázkou, prvním horizontem a prvním motorem. Jo, voilà. Toto je tedy vymezení autentické existence.

Jiný hlas: *Alors, il semble que il y ait donc une opposition totale d'un côté entre philosophie et mythe, puisque la philosophie est critique et le mythe ne l'est pas. Et d'autre part, il est impossible que philosophie et mythe ne se recoupent pas parce que justement la philosophie est aussi recherche d'authenticité et reconnaît que le mythe qu'elle veut dépasser était déjà une recherche d'authenticité.*

Jiný hlas: Čili na jedné straně se filosofie a mýtus liší tím, že filosofie je jakýmsi kritickým snažením k tomu, k čemu se mýtus vztahuje nekriticky. A na druhou stranu se s ním setkává v tom, že podobně jako

mýtus i filosofie je hledáním autentického způsobu života. A filosofie je schopna uznat, že už mýtus byl něčím podobným, když ho chce vidět v tomto vymezení.

Jiný hlas: *De là, par exemple, toute l'ambiguïté de Platon à l'égard du mythe.*

Jiný hlas: Odtud tedy pocházejí všechny ty dvojznačnosti, které se najdou třeba v Platonovi ve vztahu k mýtu.

Jiný hlas: *D'une part, la critique de l'univers mythique dans la mesure où cet univers d'avance refuse au philosophe de prendre la responsabilité de sa vie. Et d'autre part, le recours au mythe une fois qu'il s'agit d'exprimer ce que le philosophe a de plus profond à dire, par exemple sur l'idée du bien ou par exemple sur l'idée de la véritable vertu ou la véritable justice.*

Jiný hlas: Čili na jednu stranu se filosof vztahuje k tomu mýtickému světu kriticky, jako k světu, kde předem je odepřena filosofovi odpověď o svůj vlastní život. A na druhé straně se ten filosof k těm mýtům, ten Platon tedy, vztahuje pozitivně tam, kde jde o způsob, jak se může filosof vyjádřit o skutečném dobru, o ideji dobra a o skutečné ctnosti a spravedlnosti.

Jiný hlas: *Voilà donc la première esquisse d'une relation entre science et mythe et la place de la philosophie.*

Jiný hlas: To je tedy takový první náčrt toho vztahu mezi mýtem a vědou a místem filosofie někde mezi.

Jiný hlas: *Je reprends donc. La différence entre science d'une part, philosophie et mythe de l'autre, vient du fait que la science est tournée vers les choses.*

Jiný hlas: Rozdíl mezi vědou na jedné straně a mýtem a filosofií na druhé straně: věda je obrácena k věcem.

Jiný hlas: *Elle ne pose donc pas par elle-même la question de l'authenticité ou de l'inauthenticité de l'existence.*

Jiný hlas: Sama neklade otázku po existenci autentické nebo neautentické existenci.

Jiný hlas: *Tandis que le mythe et la philosophie posent cette question.*

Jiný hlas: Zatímco mýtus i filosofie tuto otázku kladou.

Jiný hlas: *De manière différente, bien entendu, puisque le mythe ne la pose pas, ne pose pas la question de manière critique. La philosophie essaie justement de donner de l'existence, du rapport de l'homme, du rapport libre de l'homme au monde, une justification qui soit logiquement analogue dans sa structure à la justification que la science donne de la constitution de son objet.*

Jiný hlas: Nicméně ta odpověď na tu otázku po autenticitě a neautenticitě existence se liší. Ta mýtická odpověď není kritická. Filosofie je jakýmsi kritickým hledáním té autenticity a je tam paralela, analogie: stejně jako věda se snaží zaujmout kritický vztah ve vztahu k předmětům, k nimž je obrácena, tak filosofie se takto chce postavit k otázce autenticity či neautenticity existence a dát své odpovědi jakési ospravedlnění strukturálně analogické.

Jiný hlas: *Un dernier trait peut-être. C'est que du côté de la science, la tradition, c'est-à-dire le passé du savoir, n'a jamais de valeur que celui d'un certain environnement de l'objet, environnement qu'il faut justement déranger, qu'il faut d'une certaine façon ruiner pour faire apparaître de nouvelles structures de l'objet.*

Jiný hlas: Ještě o jakémsi třetím rysu rozdílu mezi tou vědou a mýtem a filosofií.

Jiný hlas: *Regardez un exemple. Einstein bouleverse le monde de Newton et de Galilée.*

Jiný hlas: Příklad: Einstein vyvrátil ten newtonovsko-galileovský svět.

Jiný hlas: *Bien sûr, il dit „Verzeih' mir, Newton“, mais malgré tout, c'est vrai, il dit „Verzeih' mir, Newton“, mais malgré tout, il met Newton dans un coin et puis il bouleverse le champ de la mécanique. C'est vrai qu'il le reprend, mais il change complètement l'environnement dans lequel il fait apparaître de manière tout à fait nouvelle les lois de la gravitation, par exemple.*

Jiný hlas: On sice říká „Verzeih' mir, Newton“, ale nicméně odsunul Newtona do pozadí a vyvrátil základy mechaniky. On ho sice přejímá, ale v úplně jiném kontextu, v němž se objevují zákony gravitace úplně novým způsobem.

Jiný hlas: *La science a une tradition et qu'il existe en elle une...*

Hejdánek: minulost,

Jiný hlas: minulost, ty dějiny a že její úkol je, že má vyvrátit hodnotu okolního předmětu, co studuje, a že má vyvlastnit a objevit nové struktury. Čili ten případ Newtona vůči Einsteinovu světu... Einstein objeví takovou strukturu, v němž celý ten svět mechaniky je

Hejdánek: odstrčen na kraj.

Jiný hlas: Není zničen, ale stává se jakýmsi... vytvoří se to do nové souvislosti.

Hejdánek: Jiné souvislosti, do rámce.

Jiný hlas: *Autre exemple, le rapport d'Einstein à Newton n'est pas analogue au rapport de Pascal à Saint Augustin.*

Jiný hlas: Čili ten vztah Einstein–Newton je jiný než Pascal – svatý Augustin.

Jiný hlas: *Le rapport au passé est différent. Science et philosophie.*

Jiný hlas: Vztah k té minulosti je jiný u vědy a jiný u filosofie.

Jiný hlas: *En philosophie, il n'y a pas en fait moyen de parler d'un progrès dans le même sens qu'en science. Je ne peux pas dire que Platon était plus ou moins près de la vérité que ne l'était Kant, que ne l'était Heidegger, que ne le sera le grand philosophe tchèque du vingt et unième siècle.*

Jiný hlas: Ve filosofii neexistuje v podstatě prostředek, který by umožňoval hovořit o pokroku stejným způsobem jako ve vědě. Nelze říci, že by Platon byl

Hejdánek: blíže

Jiný hlas: blíže pravdě, než byl Kant, Heidegger,

Hejdánek: nebo příští velký český filosof z jednadvacátého století.

Jiný hlas: *La question est tout à fait différente et ici je vais faire un virage. Je crois que la tradition, comme l'a pensée par exemple Heidegger en philosophie, c'est un concept qui a d'abord été saisi dans le travail des théologiens. En fait, les théologiens ne se sont jamais demandé si Augustin était plus proche du Christ que par exemple Justin ou Grégoire de Nazianze.*

Jiný hlas: Ta otázka je úplně jiná. Ta tradice, jak o ní přemýšlel Heidegger ve filosofii, je pojem, který byl nejdříve uchopen v práci teologů. Teologové se totiž nikdy neptali, zda Augustin byl blíže Kristu než Justin nebo Řehoř Naziánský. Čili ten vztah těch filosofů k té minulosti je analogický s teologií. Jde tam o něco jiného.

Jiný hlas: *Abraham sert de modèle à la fois de Saint Paul.*

Jiný hlas: Abraham je modelem pro svatého Pavla.

Hejdánek: Víry.

Jiný hlas: Víry. Abraham je model víry pro Pavla.

Jiný hlas: *Donc le rapport est tout à fait différent. C'est-à-dire que le Nouveau Testament voit bien l'explicitation d'une révélation, la réalisation de la révélation dans le Christ, mais chaque chrétien qui prend conscience de sa relation au Christ repose réellement la question de son authenticité et il ne s'agit pas de présenter un progrès dans la foi, ni même dans l'intelligence de la foi de la même manière qu'on peut en science proposer quand même une histoire progressive et une histoire qui laisse de côté certaines théories pour en proposer d'autres.*

Jiný hlas: Ten vztah je úplně jiný. Nový zákon vidí jasně explikaci zjevení, realizaci zjevení

Hejdánek: vždycky v Kristu,

Jiný hlas: ale každý křesťan, který si uvědomuje svůj vztah ke Kristu, znovu si klade otázku své autenticity. A nejde o to prezentovat nějaký pokrok ve víře ani v porozumění víře stejným způsobem, jako lze ve vědě navrhnout progresivní dějiny, které nechávají stranou určité teorie a navrhují jiné. Čili z křesťanské perspektivy je Nový zákon zjevením v Kristu a každý křesťan je postaven před otázku autenticity vlastního života. Nelze hovořit o pokroku víry podobným pokroku ve vědě.

Jiný hlas: *Maintenant la difficulté va venir de ceci, c'est que la théologie, pendant tout un temps en tout cas, s'est proposée comme une science.*

Jiný hlas: Problém ovšem spočívá v tom, že se teologie také v jistém smyslu

Hejdánek: prohlašovala,

Jiný hlas: po dlouhou dobu prohlašovala za vědu.

Jiný hlas: *Est-ce qu'il faut admettre comme Heidegger le fait dans le petit texte „Phänomenologie und Theologie“, qu'il y a moyen de déterminer un objet de la théologie, comme il dit, il y a moyen de déterminer un objet de la chimie, et il dit : la théologie est plus proche de la chimie qu'elle ne l'est de la philosophie.*

Jiný hlas: Jestli se tedy může odvolat na Heideggerův text *Fenomenologie a teologie*, že je jakýsi prostředek k určení předmětu teologie, stejně jako je možné určit předmět chemie. Podle Heideggera je ta teologie blíže chemii než filosofii.

Jiný hlas: *Alors Heidegger propose de dire ceci : l'objet de la théologie c'est somme toute l'événement de la croix, c'est le Christ crucifié.*

Jiný hlas: Heidegger navrhuje říci, že předmětem teologie je událost kříže.

Hejdánek: Je událost kříže.

Jiný hlas: Událost kříže, ukřižování.

Jiný hlas: *Déjà dès ce moment-là, Heidegger fait remarquer que la situation de la théologie comme science est spécialement difficile parce que précisément ce qui serait son objet, en réalité doit être intégré à une attitude où il est immédiatement question toujours d'authenticité et d'inauthenticité.*

Jiný hlas: Už v této chvíli Heidegger poznamenává, že situace teologie jako vědy je obzvláště obtížná, protože právě to, co by mělo být jejím předmětem, ve skutečnosti musí být integrováno do postoje, kde jde hned o otázku autenticity a neautenticity. Prostě hned v tom předmětu teologie se nám klade otázka autenticity a neautenticity.

Hejdánek: – to ten předmět té teologie činí problematickým.

Jiný hlas: *Il faut même préciser ceci, c'est que la foi, l'attitude chrétienne, l'attitude existentielle du chrétien est toujours un passage perpétuellement de l'inauthenticité à l'authenticité.*

Hejdánek: Čili ten postoj víry, ten postoj toho křesťana je neustálým procházením od neautenticity k autenticitě.

Jiný hlas: *C'est-à-dire que toute foi est toujours, donc toute attitude chrétienne est toujours d'une certaine manière conversion.*

Hejdánek: Čili ten křesťanský postoj, postoj víry je vždy neustále konverzí.

Jiný hlas: *Alors est-ce que dans ces conditions il y a moyen de dire, Heidegger et il a raison je crois, est-ce qu'il y a moyen de dire : la théologie est une science ? Ou bien est-ce qu'il faut essayer de préciser quel est le rapport spécifique d'une théologie, c'est-à-dire d'une attitude critique à l'intérieur, ici je dépasse Heidegger, à l'intérieur d'une attitude qui est fondamentalement conversion ?*

Hejdánek: Čili vyvstává nám otázka, buď lze říci, že teologie je věda, a nebo se musí upřesnit specifický vztah teologie k tomu postoji té permanentní konverze.

Jiný hlas: *Voilà alors la question va se poser dans la constitution de la théologie dans la mesure où elle veut, pour se présenter comme critique, utiliser des moyens qu'elle emprunte à la philosophie.*

Hejdánek: Čili v té teologii se klade otázka, má-li být kritická, po prostředku, který je bytostně filosofický.

Jiný hlas: *Exemple Augustin qui reprendrait en réalité, il faut faire attention, mais d'après les histoires de la philosophie traditionnelle, Augustin reprend des concepts platoniciens ou néoplatoniciens. Saint Thomas, Albert le Grand reprennent les concepts aristotéliens.*

Hejdánek: Čili v té tradici výkladové se říká, že Augustin přejal myšlenkové koncepty platonské nebo novoplatonské, Albert Veliký a Tomáš přejali aristotelismus.

Jiný hlas: *On peut continuer, Rahner reprend par Marechal des concepts kantians, les théologiens plus récents, aussi bien catholiques que protestants, reprennent des concepts hégéliens et cetera.*

Hejdánek: Rahner přebírá filosofické koncepty, jiní teologové, ať už katoličtí či protestantští, přebírají hegelovské koncepty a tak dále.

Jiný hlas: *Et alors Heidegger dit ceci : si une théologie essaie d'utiliser une philosophie, il est évident que cette théologie ne peut plus être critique dans un sens réel, elle ne peut plus donner de justification de la foi puisque précisément elle se met en dehors de l'attitude de foi, et elle ne peut pas non plus être philosophie puisque précisément elle essaie d'utiliser les concepts de la philosophie pour justifier quelque chose qui est irréductible à la philosophie.*

Hejdánek: Takže problém je, že když teologie používá filosofii, tak nemůže být skutečně kritická, protože používá k tomu, aby se ospravedlnila, způsoby, které jsou mimo víru. A potom není skutečně filosofická, protože chce dokázat něco, co je úplně mimo filosofii, co není na filosofii redukovatelné.

Jiný hlas: *Alors ça c'est l'attitude qu'en gros c'est l'attitude que Heidegger avait vers 1928, 1930, au moment où il était en train de dialoguer encore avec Bultmann.*

Hejdánek: To je zhruba ten postoj, který Heidegger zaujímal ve 30. letech, kdy vedl dialog s Bultmannem.

Jiný hlas: *Mais 30 ou 35 ans après il y a une autre ouverture heideggérienne sur la théologie et qui peut être intéressante.*

Hejdánek: Jenomže o 30, 35 let později je nový heideggerovský postoj, nové otevření heideggerovského problému vůči teologii, které může být také zajímavé.

Jiný hlas: *Alors la thèse à ce moment-là, c'est dans une lettre à une réunion de théologiens américains...*

Hejdánek: Ta teze existuje v dopise k nějakému setkání amerických teologů, ke kongresu nebo schůzi amerických teologů.

Jiný hlas: *C'est-à-dire que la théologie ne peut pas, est incapable d'être une science et elle n'a pas à chercher à être une science en aucune manière.*

Hejdánek: Teologie není schopna být vědou a nemá se v žádném případě pokoušet být vědou.

Jiný hlas: *Alors à ce moment-là comment Heidegger voit-il la théologie ? Elle n'est pas une philosophie, elle n'est pas une science. Elle serait une forme de langage d'une authenticité dont la source ne serait pas simplement la reconnaissance de la question et de l'histoire et du mystère de l'Être.*

Hejdánek: Takto vidí Heidegger tuto teologii, není to ani věda, není to ani filosofie. Je to jazyk autenticity, c'est un langage.

Jiný hlas: *Le langage d'une authenticité...*

Hejdánek: Je to jazyk autenticity.

Jiný hlas: *...mais cette authenticité dont la théologie est le langage n'est pas celle de la reconnaissance de la question et de l'histoire de l'Être.*

Hejdánek: Nicméně ta autenticita není poznáváním těch otázek po bytí nebo dějinách bytí, la question sur l'être.

Jiný hlas: *Donc effectivement la théologie apparaîtrait comme un langage qui a d'une certaine façon une valeur critique et qui cependant veut dire tout simplement l'authenticité de...la foi dans le Christ, c'est-à-dire l'authenticité de la conversion.*

Jiný hlas: Čili ta teologie na jednu stranu je jaksi kritická a na druhou stranu neustále tedy [nesrozumitelné] kritickou hodnotu, ale vyslovuje tedy víru v Krista a vztahuje se k té neustálé konverzi. Je to tak?

Hejdánek: No, tak přibližně.

Jiný hlas: *Alors, à partir de là on peut comprendre que le rôle de la philosophie est très différent à l'égard des sciences et à l'égard de la théologie.*

Jiný hlas: Čili ten úkol filosofie je odlišný ve svém vztahu k vědě a ve svém vztahu k té teologii.

Jiný hlas: *D'une certaine manière la science ne peut pas se passer de la philosophie et la philosophie de manière interne est intéressée à la critique de la science. Donc la science ne peut pas être vraiment science si elle veut, si elle prétend que la question concernant la constitution de l'objet est indépendante de la question de l'authenticité de la vie.*

Jiný hlas: Čili věda nemůže být vědou, pokud se domnívá, že ta otázka po konstituci toho předmětu je oddělitelná nebo nezávislá na té otázce po autenticitě života. Pochopil jsem to dobře?

Jiný hlas: A ta druhá...

Jiný hlas: Já už taky... bohužel sice to překládám a ještě do toho...

Jiný hlas: *Et la philosophie ne peut pas se constituer comme philosophie comme question sur le sens de l'être si évidemment elle ne tient pas compte de l'interrogation sur la...*

--- (Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: *La constitution de l'objet. Oui, de l'objet scientifique, du Gegenstand.*

Hejdánek: Konstituci toho vědeckého předmětu.

Jiný hlas: *Maintenant la philosophie n'est pas par elle-même intéressée le moins du monde à une théologie, à une révélation, au problème de la conversion. Heidegger bien sûr.*

Hejdánek: Čili ta filosofie se nezajímala o otázky teologické, o otázky konverze, zjevení a o ty předměty teologické tedy.

Jiný hlas: *À la fin de sa vie même Heidegger disait "si le monde est créé, si le Christ est mort et ressuscité, ich kann mit meinen Geschäfts Schluss machen".*

Hejdánek: Na konci života Heidegger říkal, jestliže byl svět stvořen a Kristus ukřižován a vzkříšen, tak to může zabalit. Filosofii tedy.

Jiný hlas: *Alors il insiste sur le fait que la philosophie d'elle-même n'est pas intéressée à une théologie, que par conséquent la théologie fait toujours une erreur quand elle va chercher des concepts en philosophie pour les utiliser. Et il insistait auprès des théologiens américains pour dire "surtout pas à propos d'une philosophie heideggérienne, die es nicht gibt". Il faut surtout pas donc comme théologien essayer d'utiliser ce langage parce que la philosophie heideggérienne ça n'existe pas d'abord.*

Hejdánek: Tento názor, že teologie dělá chybu, když si chce vzít od filosofie koncepty a pojmy, aby je potom pro sebe použila. A k tomu domlouval americkým teologům, že v žádném případě to nemůžou dělat s heideggerovskou filosofií, která neexistuje.

Jiný hlas: *Maintenant d'autre part, dit-il, le théologien peut légitimement interroger le philosophe. Mais au fond il doit interroger le philosophe tout simplement pour situer son propre langage parce qu'en fin de compte ce qui rapproche... alors j'élargis un peu Heidegger, mais ce qui rapprocherait philosophie, théologie, science, mythe, c'est que tout cela appartient à un monde de langage. La question qui les rapproche et qui les distingue, c'est celle du langage, de quel langue s'agit-il chaque fois ?*

Hejdánek: Ta teologie může zkoumat filosofii, ale pouze proto, aby situovala svůj vlastní jazyk do obecného tedy, do jazyka vůbec, kde jsou tedy jazyky věd, filosofie i mýtu. Je to ta vazba nebo spojení jména.

Jiný hlas: *Alors ce qu'il entend par là on peut peut-être quand même l'induire d'un passage, je ne sais pas s'il vaut mieux le lire en français ou en allemand... en français ça donne à peu près ceci... ou je vais le lire en allemand. Est-ce que vous parlez mieux allemand ou...*

Hejdánek: *Ja, doch.*

Jiný hlas: *Die alltägliche Erfahrung der Dinge im weiteren Sinne...*

Hejdánek: Každodenní zkušenost věcí v širším smyslu.

Jiný hlas: *...ist weder objektivierend noch eine Vergegenständlichung.*

Hejdánek: Není ani objektivací, ani zpředměťováním.

Jiný hlas: *Wenn wir zum Beispiel im Garten sitzen und uns an den blühenden Rosen erfreuen...*

Hejdánek: Když sedíme například v zahradě a těšíme se z kvetoucích růží.

Jiný hlas: *...machen wir die Rose nicht zu einem Objekt, nicht einmal zu einem Gegenstand...*

Hejdánek: Tak z těch růží nečiníme objekt, ani tím předmětem.

Jiný hlas: *...das heißt zu etwas thematisch Vorgestelltem.*

Hejdánek: To znamená, nečiníme z ní něco tematicky představeného.

Jiný hlas: *Wenn ich gar im stillschweigenden Sagen dem leuchtenden Rot der Rose hingegeben bin und dem Rotsein der Rose nachsinne...*

Hejdánek: Když jsem se odevzdal té svítivé červení růži a v tom smyslu o tom rozvažuji, medituji o ní.

Přemýšlím o té červenosti růže.

Jiný hlas: *Dann ist dieses Rotsein weder ein Objekt noch ein Ding noch ein Gegenstand wie die blühende Rose.*

Hejdánek: Tak tato červenost není ani objektem, ani věcí, ani předmětem, jako je kvetoucí růže. Jako ta kvetoucí růže tím není.

Jiný hlas: *Diese steht im Garten, schwankt vielleicht im Wind hin und her.*

Hejdánek: Ta stojí v zahradě a kývá se ve větru sem a tam.

Jiný hlas: *Dagegen steht das Rotsein der Rose weder im Garten noch kann es im Wind hin und her schwanken.*

Hejdánek: Na rozdíl od toho ta červenost růže není v zahradě a ani se nemůže ve větru kýmat.

Jiný hlas: *Gleichwohl denke ich es und sage von ihm indem ich es nenne.*

Hejdánek: Nicméně myslím ji a říkám něco o ní, když ji pojmenovávám, jmenuji.

Jiný hlas: *Es gibt demnach ein Denken und Sagen, das in keiner Weise objektiviert noch vergegenständlicht.*

Hejdánek: Čili existuje tedy způsob myšlení a výpovědi, povídání, které v žádném smyslu není objektivováno ani zpředměťováno.

Jiný hlas: *Donc la théologie appartiendrait à ce langage, serait un de ces langages qui ne fait de la foi ni un objet ni une construction pour une pensée critique.*

Hejdánek: Čili ta teologie používá jazyka, který nikdy nedělá z víry předmět ani jakousi konstrukci pro kritické myšlení.

Jiný hlas: *Alors ce que je crois qu'on peut admettre une partie des vues de Heidegger sur ce que serait le langage théologique comme langage non seulement de la foi dans le crucifié mais de la conversion.*

Jiný hlas: *c'est-à-dire que c'est le langage qui accompagne et qui est cependant pensé et critique, qui accompagne une action de recherche d'authenticité.*

Čili u Heideggera jde o jazyk, který není...

Hejdánek: ...nezpředměťující...

Jiný hlas: ...nezpředměťující...

Hejdánek: Ne, ne-ne-ne.

Jiný hlas: Teologie je jazyk a myšlení, které není objektivující, neobjektivuje, které je zároveň kritické a které doprovází jednání a je tedy hledáním té autenticity.

Maintenant, ceci étant dit, que serait une théologie pareille? Est-ce qu'elle a par exemple dans la tradition des points d'attache? Est-ce qu'elle a des approches quelconques?

Čili jestli ta teologie navazuje někde v tradici, s něčím v tradici.

Il serait, je crois, un peu trop rapide de dire ici, dès qu'elle devient scolastique, la théologie justement tombe dans le piège de la science objectivante, tandis que le langage de la patristique était donc lui le langage d'une foi authentique.

Je to asi jakýsi zkrat říkat to takhle, říct, že by scholastika byla jakýsi jazyk, který upadl do té objektivace a zpředměťování, tedy scholastického předmětu, na rozdíl od patristiky, která byla tou teologií živé víry, autentické víry.

Parce que je crois que la tradition scolastique comme phénomène proprement médiéval est d'abord inséparable de la patristique et deuxièmement est en fait fondée sur une exigence prise au sérieux de dialogue.

Myslí si, že scholastická tradice jako typický středověký fenomén je neoddělitelná od patristiky a zadruhé je založena na požadavku dialogu, na potřebě dialogu.

Le drame de la scolastique, c'est qu'elle cède au prestige du formalisme. Elle voit d'abord la formalisation comme un moyen de comprendre l'adversaire et de lui répondre, et puis en fin de compte elle oublie que le formalisme est fondé sur la nécessité du dialogue et n'est qu'une réponse à une interrogation dialoguante qui est la condition de l'homme.

Scholastika podléhá prestiži formalismu. V tom dramatu scholastiky je tou zákrutou ta formalizace jakožto to, co umožňuje dialog. Formalizace, protože to potřebuje k tomu dialogu, a zapomíná ovšem, že ta formalizace je vlastně vyvolána tou vnitřností toho dialogu. Takže oni k té formalizaci přišli, protože potřebovali dialog, a nakonec z té formalizace udělali podmínku dialogu.

D'un point de vue historique, on peut rappeler ici qu'au XIe siècle et au XIIe siècle la scolastique se forme, est en train de se modeler dans le dialogue avec les Arabes et dans la découverte d'Aristote, la nouvelle découverte des Grecs. Et donc la technique du sic et non selon Abélard est une technique de dialogue. Z historického hlediska lze připomenout 11. a 12. století, kdy se ta scholastika vytvářela a formovala v dialogu s Araby a pod dojmem znovuobjevení Aristotela a řeckého myšlení. Ta technika toho ano a ne, abelardovská, je technikou dialogickou.

Ce qui me permet d'affirmer que même chez les pères comme les Cappadociens ou bien Augustin, la langue, si elle est davantage conforme à ce qu'est encore la culture de la rhétorique, de la rhétorique comme modèle de l'existence, est quand même aussi une langue qui cherche à rencontrer des questions que peuvent poser à la fois chrétienne des esprits critiques et des esprits qui ont déjà une certaine tendance à ce qui deviendra la science.

To mu dovoluje tvrdit, že i u církevních otců, jako u kapadočanů nebo u svatého Augustina, má tento jazyk blíž k rétorice jako k modelu existence a má zároveň tendenci pokládat víře takové otázky, které vycházejí z kritického postoje a které vedou až k vědeckosti.

Parce que je pense qu'il est difficile de trouver par exemple même dans le Nouveau Testament un texte qui ne serait pas déjà d'une certaine façon engagé soit dans un genre littéraire, soit dans un style de pensée.

Je těžké najít například v Novém zákoně text, který by nebyl již součástí literárního žánru nebo stylu myšlení. Nenajdeme tam žádný text, který by nebyl zařaditelný do literárního žánru nebo nebyl výrazem určitého myšlenkového stylu.

Je pense qu'on peut à la lumière de ce que Heidegger suggérerait comme langage idéal de la théologie, on peut comprendre la signification des recherches des exégètes, d'une part pour déterminer les logia authentiques et d'autre part pour préciser, comme on l'a encore fait assez récemment, ce que c'est vraiment qu'une parabole et le caractère original de la parabole évangélique.

Lze vymezit ve světle toho, co Heidegger navrhuje jako ideální jazyk teologie, signifikaci výzkumů exegetů pro určení autentických logia a pro upřesnění toho, co je to parabola a její původní charakter v evangelijním smyslu.

Jiný hlas: *et voyez-vous, je crois que ce point est très important, donc ça, pourquoi ? Parce que d'une part, cela permet de voir ce qu'il y a de profond dans Heidegger et en même temps de montrer les limites de ses affirmations. Donc ce qu'il y a de profond, c'est ceci : quand au fond nous lisons les sources chrétiennes, nous sommes vraiment à la recherche d'une parole, à la recherche d'un langage, et d'un langage qui a sa caractéristique unique.*

Hejdánek: Čili to je velmi důležité, to co říká, že jednak to ukazuje, co je hluboké u Heideggera, a zároveň to ukazuje hranice jeho výpovědi. Čteme-li Písmo, hledáme jedinečný smysl nebo hlubší řeč, hlubší smysl.

Jiný hlas: *Alors, il est vrai que nous devons chercher dans, si vous voulez, les sources, une parole qui n'a pu être que celle d'un homme par lequel est arrivé un événement fondateur de l'histoire et qui reprend complètement l'histoire.*

Hejdánek: Hledáme slovo, které bylo vysloveno člověkem, který přišel a byl zakladatelem, skrze něhož byla založena historie, *fondateur de l'histoire.*

Jiný hlas: *Mais d'autre part, nous ne pouvons pas avoir une chance d'approcher une parole pareille sans tout le travail purement scientifique de la philologie, de l'exégèse, des recherches les plus positives des sciences du langage et de l'histoire.*

Hejdánek: Ale ovšem toto není možné, aniž bychom nebyli odkázáni na vědeckou, pozitivní práci filologů ve vztahu k čtenému textu.

Jiný hlas: *Par conséquent, la théologie à l'intérieur d'une vie chrétienne va prendre ou devrait prendre à mon sens différentes directions. D'une part elle doit être une parole qui explicite mon expérience ou notre expérience plus exactement d'une recherche de la conversion aujourd'hui.*

Hejdánek: Teologie uvnitř křesťanského života by měla podle jeho názoru vzít jiný směr nebo se dát jiným směrem. Na jedné straně by to mělo být slovo, řeč, které činí explicitním moji, naši zkušenost dnešní konverze.

Jiný hlas: *D'autre part, elle doit être aussi une recherche critique, intellectuelle, historique et philologique rigoureuse.*

Hejdánek: Čili měla by být zároveň kritikou rigorózní, filologickou, historickou, vědeckou, přesnou.

Jiný hlas: *Avec cette différence que, elle n'est pas fondatrice du premier langage. Donc l'expérience critique ne fonde pas la foi, mais elle est exigée par la foi. Donc il faut rendre son sens à la vieille parole d'Anselme et d'Augustin : fides quaerens intellectum, hein ?*

Hejdánek: S tím rozdílem, že kritický jazyk není tím, co zakládá víru, co zakládá to první, nicméně je vírou vyžadován, co ten první postoj potřebuje. Čili odvolává se na „víra hledající intelekt“ Augustina a Anselma. *Fides quaerens intellectum*, to jsou tyto dva.

Jiný hlas: *Mais de plus, je crois que la théologie a encore une autre tâche aujourd'hui, une tâche très importante, c'est de préciser quel est le rapport d'une recherche de la vie authentique, dans la foi ou en dehors de la foi, avec l'existence mythique. Pourquoi donc l'existence mythique ? Parce que le mythe comme, pour parler le langage ancien de Heidegger, le mythe comme existentiel, le mythe comme structure du Dasein, n'est jamais éliminé par aucun événement historique.*

Hejdánek: Teologie má dnes také jiný důležitý úkol, upřesnit, jaký je vztah mezi hledáním autentického života ve víře i mimo víru a mýtickým [nesrozumitelné]. Proč mýtická existence? Aby užíval Heideggerovy terminologie, mýtus jako existenciál, jako struktura pobytu, není eliminován historií ani žádným dějinným obratem. Nikdy není eliminován, ani dnes v tomto smyslu.

Jiný hlas: *À travers toutes les périodes de l'histoire, le mythe demeure, par exemple, les cinéastes, les romanciers, les musiciens, les danseurs, les grands danseurs le savent très bien, le mythe demeure comme une possibility d'expression de la présence de l'homme à la totalité de la nature et de la totalité de la nature à l'homme. Mais ce que le mythe ne peut pas exprimer justement, c'est comment la responsibility ouvre un autre espace que celui de la totalité englobante, et c'est un espace où il est possible de rencontrer pour chaque homme dans sa singularité un événement du type tout à fait singulier, la phrase „toi, qui dis-tu que je suis ?“, qu'aucun philosophe n'a jamais posé et ne pourra jamais poser, ni aucun scientifique.*

Hejdánek: Všichni umělci vědí, že i dnes mýtus nabízí možnost vyjádřit vztah člověka k totalitě, k celkovosti a zase vztah celkovosti k člověku, ale že nemůže vyjádřit odpovědnost, kterou on tam zase vysvětlil na jiném místě v té přednášce.

Jiný hlas: *Le mythe ne peut pas exprimer la responsabilité, le mythe ne peut pas exprimer la rencontre.*

Hejdánek: Nemůže vyjádřit odpovědnost, nemůže vyjádřit setkání jednoho člověka, té jedinečnosti, která od něho vyžaduje: „Ty, odpovědně, ty, co říkáš, že jsem?“

Jiný hlas: Mýtus tedy není schopen pokrýt setkání s jedinečným člověkem a s tou odpovědností jedinečnosti, která klade to „já“, nebo co... *La singularité de quoi ? La singularité de rencontre de l'homme avec, si vous voulez, un autre homme, un homme-Dieu, mais qui peut lui demander : toi qui dis-tu que je suis ?*

Jedinečnost toho setkání jedinečného člověka s jiným člověkem, který se ho může zeptat: „Ty, co říkáš, že jsem?“ Takže si myslím, že takovou otázku žádný filosof svým žákům neklade. Vždyť ta jedinečnost filosofa nemá zřejmě ten význam jako osobnost toho, který mluví v podobenstvích, toho, kterému Židé budou vyčítat právě to, že užil slov, která ve Starém zákoně označují *Jahveho*, jako „já jsem“.

Alors à partir de là, je crois que la théologie a un rôle profond à jouer dans une société n'importe laquelle. Čili teologie má důležitou roli v jakékoli společnosti.

Parce qu'elle n'a pas d'abord à se donner des moyens de convaincre des non-chrétiens. Elle n'a pas à chercher dans une philosophie, par exemple, des moyens de convaincre, elle n'a pas à chercher un langage qui lui permettrait d'être à la mode. Elle n'a pas à parler, si vous voulez, Marx à l'est, Heidegger à l'ouest, parce qu'on parle Marx-Heidegger dans ces pays-là. Ce n'est pas ça.

Protože nemá za úkol hledat prostředky, jak přesvědčit nekřesťany. Nemá v nějaké filosofii hledat prostředky k přesvědčování, nemusí hledat jazyk, který by jí umožnil být v módě. Nemusí mluvit Marxe na východě a Heideggera na západě, protože se v těchto zemích mluví Marxem a Heideggerem. O to nejde.

Mais ce qu'elle a comme rôle partout, je crois, c'est d'exprimer son authenticité, l'authenticité de la foi, en montrant qu'être chrétien, c'est poser pour tous les hommes la question d'une possibilité du respect de chacun par chacun et que c'est par son langage même la mise en garde contre toute espèce d'idéologie, c'est-à-dire très souvent d'une philosophie qui veut se dispenser d'être critique en utilisant les moyens du mythe mais sans le dire.

Čili ta teologie má za úkol hájit autentičnost jedinečnosti každého člověka... *la tâche de la théologie est de garder l'authenticité de chaque personne singulière...* tedy střežit autentičnost každého jednotlivého člověka. Úkolem teologie je střežit autentičnost každého jednotlivého člověka. Já teď překládám špatně... Hejdánek: Nepřekládáte.

Jiný hlas: Nepřekládám? Ted špatně překládám. Čili teologie má za úkol střežit autentičnost každého jednotlivého člověka.

Alors, je crois que comme ça on peut comprendre d'une part que vraiment la théologie appartient bien à ce que Heidegger appelle le Denken et le Sagen. Donc la théologie est authentiquement un langage, elle n'est pas un langage qui revendique une universalité de conviction, elle n'est pas un langage qui veut s'imposer, mais dans cette singularité tout à fait particulière qui est la foi dans le Christ-Jésus, la théologie accomplit la tâche de préserver pour tous les hommes leur propre langage et particulièrement elle remet à sa place, si elle se comprend bien, le mythe.

Takže si myslím, že teologie skutečně patří k tomu, co Heidegger nazývá *Denken* a *Sagen*. Teologie je tedy autenticky jazykem. Není to jazyk, který by si nárokoval univerzalitu přesvědčení, není to jazyk, který se chce vnucovat. Ale v této zcela zvláštní jedinečnosti, kterou je víra v Krista Ježíše, teologie plní úkol uchovávat pro všechny lidi jejich vlastní jazyk a zejména odkazuje mýtus na jeho pravé místo.

Elle empêche, elle interdit, si vous voulez, que le mythe devienne soit idéologie d'une religion d'une manière ou d'une autre, soit idéologie d'un parti d'un pouvoir politique. Maintenant la question de savoir si une théologie comprise de cette manière ne devrait pas se proclamer comme chrétienne mais non plus religieuse.

Teologie má za úkol bránit jazyk a má zabránit tomu, aby se mýtus stal ideologií, ať už náboženskou, nebo ideologií strany či politické moci. To má zabránit, jasně. A pak je otázka, jestli takto chápaná teologie by se neměla prohlašovat za křesťanskou, ale už nikoli náboženskou.

Oui, elle est chrétienne, mais elle devrait peut-être dire qu'elle n'est plus la théologie d'une religion. C'est-à-dire que le christianisme n'est plus une religion.

Jestliže je takto chápaná teologie křesťanská, tak by měla snad říct, že už není náboženská. Že křesťanství už není náboženství.

Hejdánek: Není vůbec náboženská.

Jiný hlas: Vůbec, ne jenom. Že není náboženská.

Non plus religieuse. Ne plus.

Hejdánek: Už ne. Zbavila se toho nátěru.

Jiný hlas: *Es ist also nicht mehr die Sprache einer Religion. Das ist wohl also die Sprache des Glaubens und des christlichen Glaubens und selbst so Glauben als Verbum verstanden, nicht als ein Ding.*

Není to už jazyk náboženství, nýbrž jazyk víry, křesťanské víry, a to víry chápané jako sloveso, nikoli jako věc.

Hejdánek: Dáme si deset minut pauzu. Deset minut přestávka.

Jiný hlas: Já nevím vůbec...

Když bylo řečeno, že každý křesťan je skrze zjevení postaven před autentičnost svého života...

[nesrozumitelné]

Jiný hlas: bylo by možná vysvětlit, v jakém smyslu to chápete?

Je crois que je vais dire, c'est toujours donc l'authenticité est inséparable de l'inauthenticité.

Autentičnost je neoddělitelná od neautentičnosti.

C'est pour cela que j'ai dit qu'elle était toujours conversion sans cesse à refaire, c'est-à-dire le mouvement de l'inauthenticité à l'authenticité. Alors j'ai pris le mot authenticité peut-être en faisant trop attention à l'analyse de Heidegger dans Sein und Zeit.

Hovořil o neustálé konverzi, to znamená o pohybu od neautentičnosti k autentičnosti. Užívá toho slova, aniž by tedy kladl důraz nebo věnoval se tomu, jak Heidegger používá to slovo v *Sein und Zeit*.

Cependant ce que Heidegger dit permet de situer l'existence chrétienne parce que authenticité et inauthenticité sont chez Heidegger d'abord des réalités du quotidien.

Autentičnost a neautentičnost jsou především věci toho každodenního života. A umožňuje situovat křesťanskou existenci.

Alors la difficulté justement, c'est que la vie chrétienne est une reality de l'Alltäglichkeit, de l'Alltäglichkeit, et pas d'abord une réalité du même style que la philosophie comme prise de distance de l'Alltäglichkeit, distance de quotidienneté.

Potíž je v tom, že ten křesťanský život je skutečnost každodennosti, každodenního života a není to tedy totéž co filosofie, která právě odstupuje, zachovává distanci od této každodennosti, distanci od každodennosti.

Voilà pourquoi j'emploie donc ce mot d'authenticité chrétienne, mais pour le philosophe ça fait évidemment difficulté puisque le philosophe par définition se met à distance de la quotidienneté, surtout de la quotidienneté du On. L'existence chrétienne...

Filosof je vždy v distanci vůči té každodennosti a vůči onomu „se“, onoho *man*, tedy podivného neautentického subjektu každodenního života.

Hejdánek: Já musím honem maloučko říct proti tomu něco. Myslím, že to je generalizace příliš široká, že filosofie zaujímá... V české tradici filosofie sice zaujímá distanci vůči určitému typu každodennosti, ale zakládá novou tradici každodennosti. Nezůstává v distanci, nýbrž vstupuje do veřejného společenského života.

Jiný hlas: *Mais là moi je dirais ceci, c'est qu'une philosophie qui est capable de faire ça a accepté ce que pouvait lui dire la théologie.*

Filosofie, která je to schopna, přijala to, co jí mohla říct ta teologie.

Oui, tout à fait, tout à fait. Parce qu'il est certain que dans sa situation historique la philosophie ne peut pas se constituer sans tenir compte de ce que la théologie lui a apporté. C'est ça qui est tellement difficile chez Heidegger, c'est qu'il intègre sans cesse des éléments qu'il doit à une tradition qui est finalement chrétienne, mais il ne veut pas la nommer. Et il traite le problème philosophie-théologie comme une question à part alors que je crois que c'est une question qui est intérieure à sa philosophie.

To, v čem Heidegger v *Sein und Zeit* integruje křesťanské prvky do své filosofie a přitom je nechce jmenovat jako takové.

Hejdánek: Ještě formuluje, že vlastně je to neopohanství, žádné křesťanství vlastně.

Jiný hlas: Já se mohu jen zeptat? Já jsem nedostal odpověď na tu otázku, co to znamená autenticky. Bylo pouze řečeno o tom, že to patří, je to neoddělitelné od té neautentičnosti, a pak bylo hned řečeno o tom filosofickém postoji, který tedy zaujímá distanci od té každodennosti. Ale v čem má být ta distance, v čem má být ta autentičnost?

L'authenticité est dans cette prise de distance dans la mesure où cette prise de distance reconnaît que la dialectique authentique-inauthentique est soutenue par, disons, la question de l'Être. Non pas la question

de l'étant, ni de l'être de l'étant, mais la question de l'Être. C'est-à-dire non plus la question que l'homme pose sur sa vie, les choses, etc., mais la question qui d'une certaine façon est posée à l'homme à partir de l'Être.

Ta filosofická autentičnost je distance od každodennosti, od otázek, které se v ní kladou, to znamená od otázek životních, ale zaujetí explicitního vztahu vůči bytí a kladením otázek po bytí.

Maintenant du point de vue chrétien la difficulté est celle-ci, c'est que la question dans laquelle il y a une prise de distance n'est pas la question de l'Être.

A z křesťanského hlediska potíží je v tom, že ta otázka, v níž se zaujímá distance, není otázka po bytí.

Jiný hlas: *Mais c'est la question adressée par le Christ à chaque homme.* Ale je to otázka, která je položena Kristem každému člověku.

C'est-à-dire qu'il y a, si vous voulez, une rupture de la généralité du on dans le quotidien, de la fausse universalité qui est celle des mœurs, qui est celle du langage comme bavardage, etc. Il y a une rupture dans le monde quotidien lui-même. Že ten rozdíl, ta trhlina, to probíhá tím vlastním každodenním životem, mezi pravostí a jakousi nepravostí existenciální.

Alors la question du Christ est de... Qu'est-ce que doit le chrétien faire dans cette situation où la rupture...

C'est répondre ou ne pas répondre au Christ. C'est dire : ou bien cette question est une question comme celle qui est posée par quantité d'idéologies, et par conséquent la seule question qui me fait aborder à l'authenticité, c'est la question de l'être, donc la philosophie et pas la foi. Ou bien c'est de dire :

effectivement, la question du Christ est décisive, et du coup l'existence philosophique n'est plus qu'une éventuelle réponse à une question partie de la foi, mais pas du tout une question indépendante. To znamená odpovědět, nebo neodpovědět Kristu. Znamená to říci: buď je tato otázka jednou z mnoha otázek, které kladou nejrůznější ideologie, a v tom případě jedinou otázkou, která mě přivádí k autenticitě, je otázka po bytí, tedy *filosofie*, a nikoliv víra. Anebo říci: ano, Kristova otázka je rozhodující, a v tom případě se filosofická existence stává jen jednou z možných odpovědí na otázku, která vychází z víry, a není to tedy v žádném případě otázka nezávislá.

Čili ten heideggerovský rozdíl mezi tou autenticitou filosofickou, která je jakousi distancí od té každodennosti, a tou křesťanskou situací, je takový, že ta *filosofie* není tím, co se...

Hejdánek: Počkejte, to má být rozdíl Heideggerův nebo jeho, mezi tou autenticitou?